

Errors in Polysemy Translation of English Major Students

Issariyaporn Thongtab, Pitchayapa Siridetkoon, Duangporn Thongnoi, Wara Chansin¹

Abstract

The purpose of this research is to present types of errors in translating polysemy by second-year English major students, using the categorization of errors according to American Translators Association. The analysis focuses on the frequency of errors related to meaning transfer. The research found that the most common error was misinterpreting words in context (84.38%), followed by using inappropriate words in the target language (62.5%), and adding or subtracting meanings from the original text (17.19%). The errors resulting from a lack of knowledge and understanding of the subject matter, unfamiliar idioms and figurative language, and incorrect comparisons were the least common (12.5%). Understanding the meaning of a word alone is not sufficient for translating polysemy. Translators must have knowledge of grammar, the ability to choose appropriate words, and an understanding of context.

Keywords: Translation, Translation Errors, Polysemy Translation, Types of Errors in Translation, Translation Teaching, Translation Strategies

¹Lecturers, Department of English, Faculty of Humanities, Naresuan University, Phitsanulok Province, Thailand
Corresponding Author email: issie.aeow@gmail.com

Received: 25 April 2023; Revised: 25 February 2024; Accepted: 4 April 2024

ปัญหาการแปลคำที่มีความหมายหลายนัยของนิสิตสาขาภาษาอังกฤษ

อิสริยาภรณ์ ทองทับ, พิชญาภา สิริเดชกุล, ดวงพร ทองน้อย, วรา ชาญสินธุ์²

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อนำเสนอประเภทข้อผิดพลาดในการแปลคำที่มีความหมายหลายนัยของนิสิตระดับอุดมศึกษา สาขาภาษาอังกฤษชั้นปีที่ 2 โดยใช้การแบ่งประเภทข้อผิดพลาดตามสมาคมนักแปลแห่งสหรัฐอเมริกา (American Translators Association) โดยจะเน้นการวิเคราะห์ความผิดพลาดเกี่ยวกับการแปลความหมาย (Meaning Transfer) ในด้านความถี่ ผลการวิจัยพบว่าข้อผิดพลาดที่พบมากที่สุดได้แก่ การตีความคำศัพท์ผิดบริบท (84.38%) รองลงมาคือการเลือกใช้คำในภาษาปลายทางไม่เหมาะสม (62.5%) ตามด้วยการเพิ่มหรือลดความหมายจากต้นฉบับ (17.19%) โดยข้อผิดพลาดที่เกิดจากการขาดความรู้รอบตัวและภูมิหลังในเรื่องที่แปลและความไม่เข้าใจความหมายของสุภาษิต คำพังเพยและความเปรียบนัยพบน้อยที่สุด (12.5%) ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการรู้ความหมายของคำศัพท์เพียงอย่างเดียวนั้นไม่เพียงพอต่อการแปลคำที่มีความหมายหลายนัย ผู้แปลจำเป็นต้องมีความรู้ด้านไวยากรณ์ มีความสามารถในการเลือกสรรคำที่เหมาะสมและมีความเข้าใจในบริบทด้วย

คำสำคัญ: การแปล, ความผิดพลาดในการแปล, การแปลคำที่มีความหมายหลายนัย, ประเภทความผิดพลาดในการแปล, การสอนแปล, กลวิธีการแปล

²คณาจารย์ประจำ ภาควิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร พิษณุโลก ประเทศไทย

บทนำ

การแปลข้อความจากภาษาที่หนึ่งไปสู่ภาษาที่สองนั้นไม่เพียงแต่ผู้แปลจะต้องเข้าใจคำศัพท์ โครงสร้างทางภาษา จุดมุ่งหมายในการสื่อสารและบริบททางวัฒนธรรมของภาษาต้นทางเท่านั้น ยังต้องวิเคราะห์หาความหมาย และถ่ายทอดเป็นภาษาปลายทางที่ถูกต้องเหมาะสม (Larson, 1984) ปัญหาหนึ่งในการแปลที่ผู้แปลมือใหม่ ประสบคือการแปลคำที่มีความหมายหลายนัย (Polysemy) ว่าควรจะเลือกความหมายหรือคำใดที่เหมาะสมที่สุดในภาษาปลายทาง

การตีความความหมายของคำที่มีความหมายหลายนัยถือเป็นความท้าทายอย่างมากในการแปลภาษา เนื่องจากผู้แปลจำเป็นต้องแยกแยะความหมายที่ถูกต้องออกจากบริบท ซึ่งยิ่งซับซ้อนขึ้นเมื่อต้องแปลภาษาต้นทาง และปลายทางที่มีโครงสร้างและบริบทวัฒนธรรมที่แตกต่างกันอย่างภาษาอังกฤษและภาษาไทย คำที่มีความหมายหลายนัยนี้พบได้ตั้งแต่คำพ้องรูป (Homographs) เช่น คำว่า "lead" ในภาษาอังกฤษ หมายถึง “การนำ” หรือ “ตะกั่ว” ก็ได้ ในการแปลต้องมีการพิจารณาคำเหล่านี้อย่างถี่ถ้วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีบริบททางวัฒนธรรม อย่างสุภาษิตและสำนวนเข้ามาเกี่ยวข้อง วลีเช่น “lead someone on” ในประโยค “All that time she had been leading him on, but she was only interested in his money.” กลับมีความหมายว่า “หลอกลวง” หรือ “ทำให้หลงเชื่อ” เป็นต้น

ผู้ที่เริ่มเรียนแปลหรือนักแปลมือใหม่ อาจประสบปัญหาในการกำหนดความหมายที่ถูกต้องของคำหลากหลายความหมายตามบริบท หากขาดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งทั้งภาษาและวัฒนธรรมต้นทางและปลายทาง คำบางคำมีความหมายแฝงทางวัฒนธรรมที่แปลได้ยาก บางครั้งคำนั้นอาจเป็นส่วนหนึ่งของสำนวนหรือภาษาพูดซึ่งทำให้ตีความยากขึ้น รวมถึงการขาดความเข้าใจศัพท์เฉพาะวงการ เช่น ศัพท์ทางธุรกิจ กฎหมาย หรือทางการแพทย์ การแปลคำหลายความหมาย (polysemy) จึงเป็นความท้าทายอย่างหนึ่งในการศึกษาการแปล แม้ในปัจจุบันจะมีเครื่องมือและเทคโนโลยีที่ช่วยในการแปลมากขึ้น แต่ผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองที่เริ่มหัดแปลยังคงประสบปัญหาในการเลือกใช้ความหมายของคำให้เหมาะสมกับบริบท คณะผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาถึงข้อผิดพลาดดังกล่าว เพื่อนำมาปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาข้อผิดพลาดในการแปลที่มีความหมายหลายนัยในด้านความถี่ของนิสิตสาขาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ทฤษฎีและกรอบแนวความคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้หลักเกณฑ์ในการแยกประเภทของข้อผิดพลาดในการแปลจากสมาคมนักแปลแห่งอเมริกา (American Translators Association) โดยทางสมาคมแบ่งข้อผิดพลาดออกเป็นสามกลุ่มหลักๆ คือ

1. ข้อผิดพลาดทางกลไกของภาษาปลายทาง เป็นข้อผิดพลาดที่เห็นได้ง่ายที่สุด ได้แก่ ไวยากรณ์ เช่น โครงสร้างของประโยค การวางข้อความขยาย ประเภทของคำ การใช้เครื่องหมายวรรคตอน และการสะกดคำ
2. ข้อผิดพลาดในด้านความหมายบิดเบือนหรือไม่ตรงกับต้นฉบับ เกิดจากความผิดพลาดในการตีความ การเลือกใช้คำหรือวลีที่ไม่เหมาะสม ใช้คำที่มีความหมายคล้ายแต่ไม่เหมาะสมกับบริบท (Faux Ami) การเพิ่มหรือลดความหมายจากต้นฉบับ การละไว้ (omission) หรือไม่แปลต้นฉบับบางส่วน
3. ข้อผิดพลาดที่เกิดจากความสามารถในการใช้ภาษา ซึ่งการแปลลักษณะนี้นั้น ไวยากรณ์และความหมายของข้อความเหมือนจะถูกต้อง แต่ขาดความเหมาะสม อาจเกิดจากขาดความชำนาญในการใช้ภาษา การใช้ภาษาต่างระดับ สลีลาในการใช้ภาษา หรือรูปแบบในการเขียนที่ไม่เหมาะสมกับบริบท

การทบทวนวรรณกรรม / สารสนเทศที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยด้านการแปลคำหลายนัย

การแปลคำที่มีความหมายหลายนัยเป็นอีกปัญหาหนึ่งที่ผู้เรียนภาษาอังกฤษและนักแปลมือใหม่ต้องเผชิญ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแปลคำที่มีความหมายหลายนัยเป็นเรื่องหนึ่งที่มีการศึกษาอย่างกว้างขวางในแทบจะทุกคู่ภาษา เพราะเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นตลอดเวลา หากสามารถหาทางแก้ไขได้ ไม่เพียงแต่นักแปลจะได้รับประโยชน์ การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยแปล (Machine Translation) ก็จะมีความแม่นยำขึ้น

งานวิจัยที่ศึกษาปัญหาการแปลความหมายของคำที่มีความหมายหลายนัยของผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ (EFL) พบได้ในหลายประเทศ เช่น Li (2022) ศึกษาพัฒนาการของผู้เรียน EFL ชาวจีนที่มีต่อการเข้าใจความหมายของคำที่มีความหมายหลายนัย ขั้นแรกผู้วิจัยวัดความรู้คำศัพท์ของนักเรียนเกี่ยวกับคำที่มีความหมายหลายนัยโดยใช้คำที่มีความเกี่ยวเนื่องกัน จากนั้นนักเรียนจะถูกแบ่งออกเป็นกลุ่มที่มีความสามารถทางภาษาอังกฤษสูงและกลุ่มที่มีความสามารถต่ำ ผู้วิจัยให้ผู้เรียนทำแบบสอบถามเพื่อประเมินความสามารถในการเข้าใจภาษาภาพพจน์และกลยุทธ์การเรียนรู้คำศัพท์ ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าความสามารถในการเข้าใจภาษาภาพพจน์และกลยุทธ์การเรียนรู้คำศัพท์มีความเชื่อมโยงกับความสามารถในการแปลคำที่มีความหมายหลายนัย นอกจากนี้ Dodigovic et al. (2017) วิเคราะห์คลังข้อมูลงานเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชาวจีน และจำแนก

ข้อผิดพลาดในการถ่ายทอดความหมายของคำศัพท์ เพื่อหาคำตอบว่าการแปลคำที่มีความหมายหลายนัยและคำปรากฏร่วมในภาษาอังกฤษมีผลกระทบต่อการใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชาวจีนหรือไม่ และระดับความสามารถของนักเรียนมีผลต่อความผิดพลาดในการแปลหรือไม่ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าข้อผิดพลาดที่พบบ่อยที่สุดเกิดจากแปลคำที่มีความหมายหลายนัย ระดับความสามารถของนักเรียนมีผลต่อความผิดพลาดในการแปลแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ในเวียดนาม Phuc and Diep (2018) ศึกษาการแปลคำที่มีความหมายหลายนัยของนักศึกษาชั้นปีที่สาม สาขาการแปลของมหาวิทยาลัย Can Tho โดยให้แปลโฆษณาสิ่งพิมพ์สองชิ้นจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาเวียดนามภายในเวลาเก้าสิบนาที ผลการวิจัยพบว่าคำศัพท์เป็นปัญหาหลักในการแปล นักศึกษาจึงใช้คำยืมและชื่อเฉพาะเพื่อแทนที่ความหมายของสำนวนและคำศัพท์เฉพาะทาง แต่ไม่แปลแบบคำต่อคำ ในเยอรมัน Schäffner (2004) ศึกษาวิธีแปลคำที่มีความหมายหลายนัยเชิงอุปมาในการเรียนการสอนวิชาการแปล โดยเน้นการใช้ทฤษฎีและการปฏิบัติในการแปล เนื้อหาที่ใช้แปลมาจากสิ่งพิมพ์ประเภทวาทกรรมทางการเมืองจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาเยอรมัน เพื่อศึกษาว่าผู้แปลแปลความหมายเชิงเปรียบเทียบอย่างไร และมีผลอย่างไรต่อเนื้อหาและการรับรู้ของผู้รับสาร ผลการวิจัยพบว่าความแตกต่างทางวัฒนธรรมในกระบวนการแปล มีผลต่อความถูกต้องในการแปลอย่างชัดเจน

มีการพัฒนาเครื่องมือในการแปลอย่างแพร่หลายเพื่อพัฒนาคุณภาพของงานแปล Koutsoudas and Korfhage (1956) ได้ศึกษาเรื่องการแปลคำที่มีความหมายหลายนัยโดยเน้นการใช้บริบทของประโยคเพื่อลดความกำกวมและการกำหนดชุดการประมวลผลของคอมพิวเตอร์เพื่อใช้ในการแปลแบบอัตโนมัติ Carpuat and Wu (2007) นำเสนอโมเดลการแปลด้วยคอมพิวเตอร์เชิงสถิติที่พิจารณาบริบทที่มีคำที่มีความหมายหลายนัยและเลือกความหมายที่เหมาะสมที่สุด ในการศึกษาของ Navigli (2009) เทคนิคการประมวลผลภาษาที่เป็นธรรมชาติยังถูกนำไปใช้กับการแปลคำที่มีความหมายหลายนัยด้วยระบบ Word Sense Disambiguation (WSD) เพื่อเลือกความหมายที่ถูกต้องโดยอัตโนมัติตามบริบท

งานวิจัยด้านข้อผิดพลาดในการแปล

งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาข้อผิดพลาดในการแปลแบ่งได้สองประเภทใหญ่ๆ คือการหาสาเหตุของการเกิดข้อผิดพลาด และการจำแนกประเภทของข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้น ในต่างประเทศมีการศึกษาการแปลของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา เช่น ในอินโดนีเซีย Putri (2019) วิเคราะห์ประเภทและสาเหตุของข้อผิดพลาดในการแปลบทความในนิตยสาร โดยศึกษาสาเหตุและข้อผิดพลาดประเภทต่างๆ ผู้วิจัยชี้ให้เห็นว่าสาเหตุของข้อผิดพลาดที่พบบ่อยในการแปลอยู่ในโครงสร้างพื้นผิว (Surface Structure) เรื่องคำศัพท์ ไวยากรณ์ ถัดมาคือการขาดความรู้ความเข้าใจในภาษาและวัฒนธรรมปลายทาง (Receptor Language) และการศึกษาของ Kurniawan (2018) ในหัวข้อ

The Analysis of Interlingual and Intralingual Interference in 241 Children's Literature Translation Project พบว่าข้อผิดพลาดในการแปลเกิดจากการแทรกแซงของภาษาแม่ ได้แก่ การใช้คำผิด (Misuse of Words) ความผิดพลาดด้านไวยากรณ์โครงสร้าง (Structural Mistaken) การวางคำผิดตำแหน่ง (Misplacing of Words) และการไม่แปล (Omission) ส่วนข้อผิดพลาดที่มาจากการแทรกแซงของอัตรภาษา (Interlanguage) ได้แก่ การตีความแบบเหมารวม (Overgeneralization) การไม่รู้ข้อจำกัดของกฎ (Ignorance of Rule Restriction) การใช้กฎไม่สมบูรณ์ (Incomplete Application of Rules) และการเข้าใจเนื้อหาผิด (False Concept Hypothesized) Narulita (2016) และ Arsyi (2019) ศึกษาข้อผิดพลาดของนักศึกษามหาวิทยาลัยในอินโดนีเซียสามแห่ง พบว่ามีข้อผิดพลาดในด้านการแปลวลี การแปลความหมายโดยตรงจากพจนานุกรม และข้อผิดพลาดด้านการแปลประโยคตามความหมาย ข้อผิดพลาดที่พบมากคือ การเลือกใช้คำผิด (Incorrect Words) รองลงมาคือ คำขาด (Missing Words) ลำดับคำ (Word Order) และเครื่องหมายวรรคตอน ในเวียดนาม Cúc (2018) ได้วิเคราะห์ข้อผิดพลาดด้านการแปลและสาเหตุของข้อผิดพลาดในการแปลโดยเก็บข้อมูลจากนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาภาษาอังกฤษจากมหาวิทยาลัย Hung Vuong University โดยแบ่งประเภทข้อผิดพลาดเป็นสามประเภทคือ ความผิดพลาดด้านภาษาศาสตร์ (Linguistic Errors) ความผิดพลาดด้านความเข้าใจ (Comprehension Errors) และด้านการแปล (Translation Errors) โดยพบข้อผิดพลาดด้านการแปลและด้านภาษาศาสตร์มากที่สุด อีกทั้งสาเหตุของข้อผิดพลาดเป็นผลมาจากอิทธิพลระหว่างภาษา (Interlingual Interference) และอิทธิพลภายในภาษาเดียวกัน (Intralingual Interference)

ในประเทศไทยมีการศึกษาข้อผิดพลาดในการแปลของผู้เรียนระดับอุดมศึกษาอย่างแพร่หลาย เช่น งานของ Duklim (2022) ศึกษาข้อผิดพลาดและประเภทของข้อผิดพลาดในการแปลของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย พบว่าสาเหตุของข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นมาจากกระบวนการในการแปล ความไม่รอบคอบ ความไม่เชื่อมั่นในตนเอง และความวิตกกังวล พิษณุภา สิริเดชกุล และคณะ (2565) ศึกษาประเภทความผิดพลาดในการแปลของนิสิตสาขาภาษาอังกฤษ พบว่าข้อผิดพลาดที่พบมากที่สุดได้แก่ แปลผิดความหมาย (Meaning Transfer) รองลงมาคือ ความสามารถและลีลาในการใช้ภาษา (Writing Ability and Style) และแปลผิดทางไวยากรณ์ (Mechanism) วโรทัย สิริเศรณี และ นิลชา ชมภูราชภูร์ (2564) ศึกษาข้อผิดพลาดในการแปลของนักศึกษาสาขาภาษาอังกฤษชั้นปีที่สาม มหาวิทยาลัยนครพนม พบข้อผิดพลาดด้านไวยากรณ์และความหมาย โดยมีข้อผิดพลาดมากที่สุดเรื่องกรรมาจกและกาล รวมถึงความสับสนในการแปลคำพ้องรูปและสำนวนต่างๆ Wongranu (2017) ศึกษาความผิดพลาดในการแปลของนักศึกษาชั้นปีที่สาม สาขาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 26 คน โดยรวบรวมข้อมูลจากแบบฝึกหัดและข้อสอบ เพื่อศึกษาประเภทของข้อผิดพลาดในการแปลจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ หาประเภทของข้อผิดพลาดในการแปลที่พบบ่อยที่สุด และสาเหตุของข้อผิดพลาด พบว่าข้อผิดพลาดในการแปลที่พบบ่อยที่สุดคือข้อผิดพลาดทางวากยสัมพันธ์ รองลงมาคือข้อผิดพลาดด้านความหมาย

และข้อผิดพลาดเบ็ดเตล็ด ตามลำดับ สุดฤทัย อรุณศิริโรจน์ (2559) ศึกษาข้อผิดพลาดในการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยระดับคำไวยากรณ์และอนุภาคโดยใช้ทฤษฎีไวยากรณ์ระบบและหน้าที่จากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักศึกษาชั้นปีที่สาม สาขาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ โดยแบ่งประเภทข้อผิดพลาด ได้แก่ ด้านหน้าที่สื่อความคิด (Ideational Metafunction Errors) ด้านหน้าที่บุคคลสัมพันธ์ (Interpersonal Metafunction Errors) และด้านหน้าที่เรียบเรียงความ (Textual Metafunction Errors) พรชัย พรวิริยะกิจ และวรินทร์ แดนดี (2558) ศึกษาความผิดพลาดทางโครงสร้างและความหมายในการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก พบว่านักศึกษาแปลผิดพลาดทั้งด้านไวยากรณ์และด้านความหมาย 155 แห่ง ความผิดพลาดในการแปลได้รับอิทธิพลมาจากเรื่องกาล (Tense) และประโยคกรรมวาจก (Passive voice) และความเข้าใจผิดของความหมายของคำพ้อง กริยา วลีและสำนวน

การใช้กรอบความคิดของสมาคมนักแปลแห่งอเมริกา

Koby (2015) ใช้การตรวจจากผู้สอนและผู้ตรวจของสมาคมนักแปลแห่งอเมริกาโดยใช้กรอบความคิดของสมาคมนักแปลแห่งอเมริกา ศึกษาข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นในการแปลภาษาเยอรมันเป็นภาษาอังกฤษของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาจำนวน 63 คน พบว่าการตีความผิดและการแปลผิดความหมายเกิดขึ้นมากกว่าข้อผิดพลาดทางภาษาและไวยากรณ์ Koman et al. (2019) ศึกษาเรื่อง Translation Errors in Students' Indonesian-English Translation Practice โดยใช้กรอบแนวคิดของ American Translators Association's Standard of Translation Errors มาจำแนกข้อผิดพลาดทั้ง 26 ประเภท พบว่าประเภทของความผิดในการแปลที่พบมากที่สุด ได้แก่ ไวยากรณ์ วากยสัมพันธ์ และความเชื่อตรงต่อต้นฉบับ และงานวิจัยของ Soltani et al. (2020) ศึกษาการวิเคราะห์ข้อผิดพลาดการแปลงานวรรณกรรม 5 ประเภท ได้แก่ ร้อยแก้ว (Prose) กวีนิพนธ์ (Poetry) สารคดี (Non-fiction) บทละคร (Play) และสื่อ (Media) โดยการใช้กรอบความคิด (Framework) จาก American Translators Association โดยทดสอบกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาการแปลภาษาอังกฤษ ชั้นปีที่ 4 จำนวน 28 คน ผลจากการศึกษาพบว่าข้อผิดพลาดสามประเภท ได้แก่ ข้อผิดพลาดเชิงความหมาย (Strategic Errors) ข้อผิดพลาดเชิงโครงสร้าง (Mechanical Errors) และข้อผิดพลาดเชิงรูปแบบ (Errors of Exam Form) และพบว่าในการแปลวรรณกรรมทุกประเภทมีค่าเฉลี่ยของข้อผิดพลาดที่พบแบบเดียวกัน

ในการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยเลือกใช้กรอบแนวคิด Standard of Translation Errors ของสมาคมนักแปลแห่งอเมริกา มาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและจำแนกประเภทข้อผิดพลาดในการแปลคำที่มีความหมายหลายนัย

เพื่อจำแนกหาข้อผิดพลาดจากการแปล ผลจากการศึกษาในครั้งนี้จะทำให้เข้าใจความผิดพลาดในการแปลได้รอบด้านมากขึ้น ซึ่งจะประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับผู้เรียนและการเรียนการสอนการแปลต่อไปในอนาคต

แนวโน้มในการวิจัยการแปลคำที่มีความหมายหลายนัย

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา มีการศึกษาการแปลคำที่มีความหมายหลายนัยอย่างกว้างขวาง โดยมุ่งเน้นการวิเคราะห์ความหมายในบริบทที่ซับซ้อน หัวข้อนี้เป็นที่สนใจในกลุ่มนักวิชาการเช่น Aryati (2016) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความซับซ้อนและวิธีการที่การแปลคำที่มีความหมายหลายนัยตามสภาพแวดล้อมและความซับซ้อนทางวัฒนธรรม

การวิจัยในปัจจุบันแสดงให้เห็นถึงหัวข้อวิจัยที่เพิ่มขึ้นในการพัฒนาเทคนิคและโครงสร้างที่เฉพาะเจาะจงเพื่อแก้ปัญหาของการแปลคำที่มีความหมายหลายนัยที่พบในการวิจัยของ Soltani et al. (2020) ได้ใช้กรอบสมาคมนักแปลแห่งอเมริกา เพื่อหาข้อบกพร่องของข้อผิดพลาดในการแปลประเภทต่างๆ

งานวิจัยของ Pethö (2001) ศึกษาการแปลคำที่มีความหมายหลายนัยในเรื่องการเปลี่ยนแปลงความหมายของภาษา พบว่าคำที่มีความหมายหลายนัยไม่เพียงแต่เป็นอุปสรรคในการแปล แต่ยังเป็นปรากฏการณ์ทางภาษาที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา สิ่งที่น่าสนใจในปัจจุบันยังขาดคือการวิเคราะห์ปัจจัยสำคัญในการจำแนกความหมาย

กล่าวโดยสรุปคือ การวิจัยเรื่องการแปลคำที่มีความหมายหลายนัยแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการเข้าใจบริบทที่ลึกซึ้งในการแปล ผู้แปลจำเป็นต้องตระหนักถึงความหมายของคำที่แตกต่างตามวัฒนธรรม เพราะโลกในปัจจุบันมีการผสมผสานทางภาษาและวัฒนธรรมจนก่อให้เกิดคำและความหมายใหม่ๆ งานวิจัยในหัวข้อนี้ควรได้รับการศึกษาให้ถ่องแท้ยิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มประชากร เครื่องมือวิจัย ขั้นตอนการเก็บข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ประชากร

คณะผู้วิจัยเก็บข้อมูลในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จากรายวิชาการแปลอังกฤษ – ไทย ซึ่งเป็นรายวิชาบังคับสำหรับนิสิตสาขาภาษาอังกฤษชั้นปีที่ 2 รวมทั้งสิ้น 64 คน แบ่งเป็นนิสิตชายจำนวน 19 คน นิสิตหญิงจำนวน 45 คน นิสิตมีระดับความสามารถทางภาษาอังกฤษไม่ต่ำกว่าระดับ A2 ซึ่งเป็นระดับพื้นฐานเบื้องต้นตามเกณฑ์ CEFR (The Common European Framework Reference for Languages) โดยใช้ผลสอบของการ

สอบวัดมาตรฐาน CEPT (Cambridge English Placement Test) ซึ่งจัดสอบโดยมหาวิทยาลัยที่นิสิตกำลังศึกษาอยู่และกำหนดให้นิสิตสาขาภาษาอังกฤษต้องสอบเป็นประจำทุกปี ทั้งนี้ นิสิตเคยศึกษารายวิชาการแปลเบื้องต้นมาแล้วในภาคการศึกษาก่อนหน้านี้ จึงมีความรู้เบื้องต้นและมีความคุ้นเคยในเรื่องหลักทฤษฎีการแปลมาพอสมควร

ตารางที่ 1 คะแนน CEPT ของนิสิตสาขาภาษาอังกฤษชั้นปีที่ 2 ตามเกณฑ์ CEFR

ระดับความสามารถทางภาษาอังกฤษ	จำนวน
A2	41
B1	12
B2	8
C1	3
รวม	64

เครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยให้นิสิตทำแบบทดสอบเกี่ยวกับการแปลคำที่มีความหมายหลายนัยจำนวน 10 ข้อ ก่อนทำแบบทดสอบนิสิตได้เรียนการแปลคำที่มีความหมายหลายนัยโดยการตีความจากบริบทในคาบก่อนหน้า นิสิตสามารถเปิดพจนานุกรมระหว่างการทำแบบทดสอบได้ เวลาในการทำแบบทดสอบ 40 นาทีเนื่องจากการเป็นการแปลระดับประโยค ระหว่างการตรวจแบบทดสอบ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และบันทึกตัวอย่างข้อผิดพลาดเกี่ยวกับการแปลผิดความหมาย (Meaning Transfer) มาเก็บไว้ในฐานข้อมูลของโครงการวิจัย โดยจัดแยกหมวดหมู่ข้อผิดพลาดทางด้านความหมายเป็น 3 ประเภท พร้อมทั้งระบุว่าที่ถูกต้องควรเป็นเช่นไร และอภิปรายสาเหตุของความผิดพลาดนั้น

แบบทดสอบนี้ คณะผู้วิจัยเลือกคำว่า ‘minute’ ในบริบทที่มีความหมายแตกต่างกันทั้ง 10 ข้อ เหตุที่เลือกคำว่า ‘minute’ เพราะเป็นคำที่นิสิตคุ้นเคยและรู้จักเป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังมีการใช้คำนี้ในหลายความหมาย ผู้วิจัยได้รวบรวมจากตัวอย่างการใช้จากพจนานุกรมอังกฤษ - อังกฤษฉบับต่างๆ และเรียบเรียงเป็นคำถามทั้ง 10 ข้อ

ตารางที่ 2 แบบทดสอบการแปลคำที่มีความหมายหลายนัย

ประโยคภาษาอังกฤษ	ประเภทของคำ	คำแปล
1. He had been reading the minutes of the last meeting.	คำนาม	รายงานการประชุม
2. You don't need to minute that.	กริยา	บันทึกการประชุม
3. Only a minute amount is needed.	คำคุณศัพท์	เล็กน้อย
4. The party was planned in the minutest detail.	คำคุณศัพท์	ละเอียดที่สุด
5. The key selling points were affordable up-to-the-minute fashions.	คำคุณศัพท์	ทันสมัย
6. The building design is up-to-the-minute .	คำคุณศัพท์	ทันสมัย
7. It looked as though it might rain at any minute .	คำนาม	เวลา
8. Wait a minute , folks, something is wrong here.	คำนาม	สักครู่
9. It is possible to learn more of a human being in one minute of love than in months of observation.	คำนาม	นาที
10. Just because you get on with someone, the next minute you're apparently in love!	คำนาม	นาที

ขั้นตอนการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากแบบทดสอบซึ่งมอบหมายให้นักศึกษาทำในคาบเรียน แบบทดสอบนี้เป็นส่วนหนึ่งของแบบฝึกหัดในบทเรียน เก็บในภาคเรียนที่สอง สัปดาห์ที่ 6 ของภาคการศึกษา ก่อนการทำแบบฝึกหัดผู้เรียนได้เรียนหัวข้อการแปลคำที่มีความหมายหลายนัย ทั้งกลุ่มที่เป็นคำพ้องความหมาย (synonym) และคำพ้องรูป (homograph) โดยมีการขออนุญาตทำวิจัยในมนุษย์ ผู้วิจัยแจ้งนิสิตก่อนทำแบบทดสอบว่าแบบทดสอบนี้จะถูกนำมาใช้ในงานวิจัยชิ้นนี้ โดยนิสิตสามารถปฏิเสธที่จะเข้าร่วมงานวิจัยนี้ได้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้ถูกนำมาวิเคราะห์ร่วมกันในคณะผู้วิจัยเพื่อจัดประเภทและคำนวณค่าความถี่โดยใช้ค่าร้อยละ จากนั้นจึงนำเสนอตัวอย่างข้อมูลความผิดพลาดด้านความหมายในรูปแบบของตารางแสดงผล ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการแยกประเภทของข้อผิดพลาดในการแปลจากสมาคมนักแปลแห่งประเทศไทย โดยจะเน้นการวิเคราะห์ความผิดพลาดเกี่ยวกับการแปลผิดความหมาย (Meaning Transfer) ความสามารถในการใช้ภาษา (Writing Quality) ครอบคลุมประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. ข้อความคำศัพท์ผิดบริบท (Terminology)
2. เลือกใช้คำในภาษาปลายทางไม่เหมาะสม (Register and Style)
3. การเพิ่มและลดความหมายจากต้นฉบับ (Addition and Omission)

ตารางที่ 3 เกณฑ์ในการแยกประเภทข้อผิดพลาดตามสมาคมนักแปลแห่งประเทศไทย

เกณฑ์	ความหมาย
1. ข้อความคำศัพท์ผิดบริบท	A terminology error occurs in a general text when the candidate chooses a content word or phrase (noun, verb, modifier) with an incorrect or inappropriate meaning in relation to the source text. The T error also applies when a term appropriate to a specific subject field is not used when the corresponding term is used in the source text.

เกณฑ์	ความหมาย
2. เลือกใช้คำในภาษาปลายทางไม่เหมาะสม	A text type error occurs when some component of the translation is either inappropriate for the implied target audience of an exam passage (educated monolingual speakers of the target language) or fails to comply with specifications stated in the Translation Instructions (TIs).
3. การเพิ่มและลดความหมายจากต้นฉบับ	It occurs when the translator introduces superfluous elements of meaning, including aspects of tone or when one or more elements of meaning in the SL are left out of the TL. This covers not only textual information but also the author's tone.

หมายเหตุ. จาก *Explanations of Errors Categories* โดย American Translators Association, 2022 (<https://www.atanet.org/certification/how-the-exam-is-graded/error-categories/?fbclid=IwAR2qKunZbO7gCfpPcR2v-hb42THNWalk9DUBnloDX-7cxkPW7OKl3Afl6Mc>)

ผลการวิจัย

1. การตีความคำศัพท์ผิดบริบท (Terminology)

ตารางที่ 4 ตัวอย่างข้อผิดพลาดในการแปลด้านการตีความคำศัพท์ผิดบริบท

ประโยคต้นทางภาษาอังกฤษ	ประโยคปลายทางภาษาไทยที่แปลผิดพลาด	ประโยคปลายทางภาษาไทยที่ควรแปล
1. He had been reading the minutes of the last meeting.	- เขามาประชุมเกือบไม่ทันเวลา	เขาได้อ่านรายงานการประชุมครั้งล่าสุดแล้ว
2. You don't need to minute that.	- คุณไม่ต้องการเวลานั้นหรอก	คุณไม่จำเป็นต้องจดบันทึกการประชุมนี้

ประโยคต้นทางภาษาอังกฤษ	ประโยคปลายทางภาษาไทยที่ แปลผิดพลาด	ประโยคปลายทางภาษาไทยที่ควร แปล
	- คุณไม่จำเป็นต้องไปใส่ใจมัน หรือก - คุณไม่จำเป็นต้องละเอียดขนาด นั้น - คุณไม่จำเป็นต้องใช้เวลากับมัน มาก - คุณไม่จำเป็นต้องจับเวลา	
3. Only a minute amount is needed.	เหลือเวลาอีกไม่มาก	ต้องการจำนวนเพียงเล็กน้อย
4. The party was planned in the minutest detail.	- งานเลี้ยงถูกวางแผนไว้ในส่วน เล็กๆเท่านั้น - पार्टीถูกวางแผนไว้ให้ใช้ รายละเอียดให้น้อยที่สุด - งานปาร์ตี้ถูกออกแบบในนาที สุดท้าย - มีการวางแผนปาร์ตี้ไว้ใน รายละเอียดการประชุมแล้ว - งานปาร์ตี้ถูกวางแผนไว้อย่าง แนบเนียน	มีการวางแผนงานเลี้ยงอย่าง ละเอียด
6. The building design is up-to-the-minute .	- ดีกถูกออกแบบมาในระยะเวลา อันสั้น	แบบอาคารนี้ทันสมัยมาก

ประโยคต้นทางภาษาอังกฤษ	ประโยคปลายทางภาษาไทยที่แปลผิดพลาด	ประโยคปลายทางภาษาไทยที่ควรแปล
	- ดีไซน์การออกแบบตึกนั้น ยังมีอยู่ถึงตอนนี้ - การออกแบบอาคารขึ้นอยู่กับเวลา - การออกแบบอาคารต้องใช้เวลา	
9. It is possible to learn more of a human being in one minute of love than in months of observation.	- มันเป็นไปได้เลยที่จะเรียนรู้ความเป็นมนุษย์โดยความรักเพียงชั่วคราว ไม่ใช่จากการเฝ้ามองอย่างยาวนาน - มันเป็นไปได้ที่จะเรียนรู้ความเป็นมนุษย์ด้วยความรักในช่วงขณะหนึ่ง มากกว่าการเฝ้าสังเกตในหลายๆเดือน	การเรียนรู้คนคนหนึ่งด้วยความรักนั้นใช้เพียงแค่หนึ่งนาทีก็มากกว่าการใช้เวลาสังเกตเป็นเดือนๆ
10. Just because you get on with someone, the next minute you're apparently in love!	- เพียงเพราะคุณเข้ากันได้ดีกับใครสักคน แล้วครั้งต่อไปก็ดูเหมือนว่าคุณนั้นมีความรัก - แค่ว่าคุณได้อยู่กับใครบางคน ในช่วงเวลาถัดมาจะเห็นได้ชัดว่าคุณมีความรัก	เพียงเพราะเข้ากันได้ นานทีถัดไปก็รักกันแล้ว!

จากตารางที่ 4 เรื่องตัวอย่างข้อผิดพลาดในการแปลด้านการตีความหมายคำศัพท์ผิดบริบท จะเห็นว่าผู้แปลเลือกใช้ความหมายของคำในภาษาปลายทางผิดพลาด เมื่อแปลแล้วทำให้ภาษาไม่เป็นธรรมชาติและผิดความหมายไป ยกตัวอย่างเช่น จากตารางที่ 4 ประโยคที่ 1 ‘He had been reading the **minutes** of the last meeting.’ ผู้แปลตีความหมายคำว่า minute ว่า ‘เวลา’ ซึ่งไม่ตรงกับความหมายในบริบทซึ่งเกี่ยวข้องกับการ

ประชุม ประโยคที่ 2 ‘You don’t need to **minute** that.’ ผู้แปลแปลคำว่า minute ว่า ‘เวลา’ ทั้งที่ประโยคนี้นี้ควรเลือกแปลเป็นคำกริยาที่แปลว่าจดบันทึกการประชุม ประโยคที่ 3 ‘The party was planned in the **minutest** detail.’ ผู้แปลเลือกความหมายผิด แม้ว่า minute จะเป็นคำคุณศัพท์เหมือนกันแต่ความหมายไม่สอดคล้องกับคำปรากฏรวม ทำให้ความหมายคลาดเคลื่อนไปจากต้นฉบับ ประโยคที่ 4 ผู้แปลแปลคำว่า minute ในความหมายว่า ‘รายงานการประชุม’ ซึ่งไม่ถูกต้องตามบริบทนี้ ประโยคที่ 6 ‘The building design is **up-to-the-minute**.’ คำว่า ‘up-to-the-minute’ ในประโยคนี้มีความหมายเป็นคำคุณศัพท์ที่แปลว่าทันสมัย ผู้แปลเลือกใช้ความหมายที่เกี่ยวกับเวลาและไม่สอดคล้องกับบริบท ส่วนประโยคที่ 9 ‘It is possible to learn more of a human being in one **minute** of love than in months of observation.’ ผู้แปลเลือกความหมายของคำว่า minute ผิด ในบริบทนี้ต้องการเน้นให้เห็นถึงระยะเวลาไม่นาน ซึ่งความหมายไม่ตรงกับคำว่า ‘เพียงชั่วครู่’ และตัวอย่างประโยคที่ 10 ‘Just because you get on with someone, the next **minute** you’re apparently in love!’ ผู้แปลแปลผิดความหมาย ในบริบทนี้ควรแปลตรงตัวว่า ‘นาที’ เพราะต้องการสื่อถึงระยะเวลาที่สั้นมาก

2. การเลือกใช้คำในภาษาปลายทางไม่เหมาะสม (Register and Style)

ตารางที่ 5 ตัวอย่างข้อผิดพลาดในการแปลในการเลือกใช้คำในภาษาปลายทางไม่เหมาะสม (Register and Style)

ประโยคต้นทางภาษาอังกฤษ	ประโยคปลายทางภาษาไทยที่แปลผิดพลาด	ประโยคปลายทางภาษาไทยที่ควรแปล
8. Wait a minute, folks, something is wrong here.	- คอยก่อนญาติโยม มีอะไรแปลกไปที่นี่ - เดี่ยวก่อนโยม มีบางอย่างผิดปกติที่นี่	เดี๋ยวนะพวก ตรงนี้มีอะไรแปลกๆ

จากตารางที่ 5 ตัวอย่างข้อผิดพลาดในการแปลในการเลือกใช้คำในภาษาปลายทางไม่เหมาะสม (Register and Style) ตัวอย่างประโยคที่ 8 ‘Wait a minute, folks, something is wrong here.’ ผู้แปลเลือกใช้น้ำเสียงที่เป็นภาษาทางการ อีกทั้ง ‘โยม’ ไม่เหมาะกับบริบทเพราะใช้กับพระพุทธรูปกับพระราชาเท่านั้นและในบริบทไม่มีข้อบ่งชี้ว่าผู้พูดเป็นพระ

3. การเพิ่มและลดความหมายจากต้นฉบับ (Addition and Omission)

ตารางที่ 6 ตัวอย่างข้อผิดพลาดในการแปลในด้านการเพิ่มและลดความหมายจากต้นฉบับ (Addition and Omission)

ประโยคต้นทางภาษาอังกฤษ	ประโยคปลายทางภาษาไทยที่แปลผิดพลาด	ประโยคปลายทางภาษาไทยที่ควรแปล
5. The key selling points were affordable up-to-the-minute fashions.	-จุดขายที่สำคัญของแฟชั่นคือราคาไม่แพง -จุดขายหลักๆ คือแฟชั่นที่ทุกคนจ่ายได้ในตอนนี้	จุดขายสำคัญคือแฟชั่นที่ทันสมัยและราคาย่อมเยา
9. It is possible to learn more of a human being in one minute of love than in months of observation.	มีความเป็นไปได้ที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับมนุษย์ที่อยู่ในความรักได้มากกว่าการเฝ้าสังเกตมาเป็นเดือน	การเรียนรู้คนคนหนึ่งด้วยความรักนั้นใช้เพียงแค่หนึ่งนาทีก็มากกว่าการใช้เวลาสังเกตเป็นเดือนๆ
10. Just because you get on with someone, the next minute you're apparently in love!	เห็นได้ชัดว่าคุณกำลังมีความรักเพียงเพราะว่าคุณมีความรู้สึกดีๆ ให้กับใครบางคน	เพียงเพราะเข้ากันได้ นานทีก็รักกันแล้ว!

จากตารางที่ 6 ประโยคตัวอย่างที่ 5 ‘The key selling points were affordable **up-to-the-minute** fashions.’ ผู้แปลไม่แปล ‘up-to-the-minute’ และข้ามไปแปลคำอื่นแทน เช่นเดียวกับประโยคที่ 9 และ 10 ผู้แปลเลือกที่จะไม่แปลคำที่ไม่ทราบความหมายและข้ามไปแปลคำอื่นแทนเช่นกัน

จากผลการวิจัย ข้อผิดพลาดที่พบทั้งหมดสามารถสรุปเป็นสถิติร้อยละตามความถี่ได้ดังนี้

ตารางที่ 7 ร้อยละของข้อผิดพลาดทางการแปลแจกแจงตามความถี่

ประโยคภาษาอังกฤษ	1. ดีความ คำศัพท์ผิด บริบท		2. การเลือกใช้ คำในภาษา ปลายทางไม่ เหมาะสม		3. การเพิ่มหรือ ลดความหมาย จากต้นฉบับ	
	ความ ถี่	ร้อยละ	ความ ถี่	ร้อยละ	ความ ถี่	ร้อยละ
1. He had been reading the minutes of the last meeting.	3	4.69	6	9.38	0	0
2. You don't need to minute that.	25	39.06	30	46.88	0	0
3. Only a minute amount is needed.	54	84.38	0	0	3	4.69
4. The party was planned in the minutest detail.	36	56.25	0	0	4	6.25
5. The key selling points were affordable up-to-the-minute fashions.	12	18.75	16	25	0	0
6. The building design is up-to-the-minute .	32	50	14	21.88	0	0
7. It looked as though it might rain at any minute .	2	3.13	26	40.63	0	0
8. Wait a minute , folks, something is wrong here.	1	1.56	18	28.13	0	0

ประโยคภาษาอังกฤษ	1. ดีความ คำศัพท์ผิด บริบท		2. การเลือกใช้ คำในภาษา ปลายทางไม่ เหมาะสม		3. การเพิ่มหรือ ลดความหมาย จากต้นฉบับ	
	ความ ถี่	ร้อยละ	ความ ถี่	ร้อยละ	ความ ถี่	ร้อยละ
9. It is possible to learn more of a human being in one minute of love than in months of observation.	19	29.69	34	53.13	9	14.06
10. Just because you get on with someone, the next minute you're apparently in love!	3	4.69	40	62.50	11	17.19

ผลการวิจัยพบว่า นิสิตดีความคำศัพท์ผิดบริบทมากที่สุด โดยส่วนใหญ่เกิดจากความไม่เข้าใจในบริบททำให้เลือกใช้ความหมายผิด (84.38%) ยกตัวอย่างเช่น ‘Only a **minute** amount is needed.’ นิสิตไม่คุ้นเคยกับความหมายของ minute ที่เป็นคำคุณศัพท์ที่แปลว่า ‘เล็กน้อย’ จึงเลือกแปล minute ในความหมายว่า ‘นาที’

นอกจากนี้ยังพบว่าข้อผิดพลาดรองลงมาคือ การเลือกใช้คำในภาษาปลายทางไม่เหมาะสม (62.5 %) เนื่องจากไม่เข้าใจความหมายแฝง ยกตัวอย่างเช่น ‘Just because you get on with someone, the next **minute** you're apparently in love!’ ประโยคนี้ต้องการจะสื่อว่าความรักไม่ต้องใช้เวลา ดังนั้นการแปล ‘minute’ ว่า ‘อีกไม่นาน’ ‘ครั้งต่อไป’ ‘ไม่กี่นาทีถัดมา’ หรือ ‘ในเวลาต่อมา’ จึงไม่สามารถสื่อความได้อย่างถูกต้อง

ข้อผิดพลาดลำดับถัดมาคือ การเพิ่มหรือลดความหมายจากต้นฉบับ (17.19%) ผู้แปลดเว้นการแปลคำบ่อยครั้งโดยเฉพาะอย่างยิ่งในประโยคที่มีโครงสร้างซับซ้อนจนผู้แปลอ่านไม่เข้าใจ ยกตัวอย่างเช่น ‘It is possible to learn more of a human being in one **minute** of love than in months of observation.’ ผู้แปลไม่

แปล ‘one minute of love’ แต่กลับตีความว่า ‘มนุษย์ที่อยู่ในความรัก’ หรือ ‘มนุษย์ที่อยู่ในห้วงรัก’ โดยไม่ได้เก็บนัยสำคัญในเรื่องของเวลา

ผู้วิจัยพบว่านิสิตส่วนใหญ่มีข้อผิดพลาดน้อยเมื่อแปลข้อความที่มีบริบทที่ชัดเจนและเป็นการแปลตรงตัว เช่น ‘He had been reading the **minutes** of the last meeting.’ ในประโยคนี้มีบริบทของการประชุมอย่างชัดเจน จึงทำให้ไม่ต้องตีความหรือคาดเดาความหมาย กล่าวโดยสรุปคือนิสิตยังยึดติดค่านิยามจากพจนานุกรมโดยใช้วิธีหาคำศัพท์ทีละคำและเลือกใช้ความหมายที่คุ้นเคย โดยเฉพาะอย่างยิ่งคำศัพท์ที่นิสิตเคยใช้หรือมีความคุ้นเคย ตั้งแต่เริ่มเรียนภาษาอังกฤษ ทำให้ขาดการมองภาษาในภาพรวม รวมทั้งขาดการเชื่อมโยงความคิดที่มีนัยสำคัญ

อภิปรายผล

จากการศึกษาพบว่า การแปลของนิสิตมีข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นในทุกหมวดตามเกณฑ์การแยกประเภทข้อผิดพลาดในการแปลของสมาคมนักแปลแห่งประเทศไทย ความผิดพลาดในการแปลที่พบบ่อยได้แก่ 1. การตีความคำศัพท์ผิดบริบท 2. การเลือกใช้คำในภาษาปลายทางไม่เหมาะสม 3. การเพิ่มหรือลดความหมายจากต้นฉบับ

งานวิจัยก่อนหน้านี้ที่ศึกษาในบริบทผู้เรียนชาวไทยพบว่าความผิดพลาดที่พบมากที่สุดคือความผิดพลาดทางด้านไวยากรณ์และโครงสร้าง (Wongranu, 2017) ซึ่งอยู่นอกขอบเขตของวิจัยนี้ ความผิดพลาดรองลงมาคือปัญหาการแปลในด้านการเลือกใช้คำ (ฤทัย พานิช, 2565; อัจฉริน จิตต์ปรารพ, 2565) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยชิ้นนี้ที่พบว่าประเด็นเรื่องความแตกต่างของระบบภาษาระหว่างภาษาต้นฉบับและภาษาฉบับแปลสามารถส่งผลกระทบต่อความรู้ในภาษาและวัฒนธรรมของผู้ใช้ภาษาต้นฉบับและภาษาฉบับแปลของผู้แปล การเลือกใช้คำในภาษาปลายทางไม่เหมาะสมนี้เป็นอุปสรรคที่สำคัญอย่างหนึ่งในการแปล แม้ผู้เรียนจะเปิดพจนานุกรม แต่หากขาดความเข้าใจบริบท ก็ไม่สามารถเลือกคำที่เหมาะสมและถูกต้องที่สุดได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของธัญญรัตน์ ปาณะกุล (2562ข) ที่พูดถึงปัญหาในการแปลด้านวัฒนธรรมที่มีความแตกต่างกัน และปัญหาที่เกิดจากผู้แปลไม่มีประสบการณ์ในเนื้อหาที่เขียน ผู้แปลไม่สามารถเชื่อมโยงทางวัฒนธรรมหรือมีประสบการณ์ในการใช้ภาษาเท่ากับผู้เขียนภาษาต้นทาง เป็นวัฒนธรรมที่ต่างกันระหว่างสองภาษา (ธัญญรัตน์ ปาณะกุล, 2562ก) ส่วนประเด็นการเพิ่มหรือลดความหมายจากต้นฉบับปรากฏให้เห็นในงานวิจัยของ สุพรรณิ อาศัยราช และคณะ (2560) และ ภัทรา ปิณฑะแพทย์ (2565) ซึ่งมักจะเป็นความผิดพลาดในระดับคำมากกว่าระดับประโยค ซึ่งงานวิจัยนี้พบว่ามีความผิดพลาดจากการเพิ่มหรือลดความหมายเช่นกัน

สรุป

จากผลการวิจัยที่ได้ พบว่าความสามารถทางภาษาและความเข้าใจในบริบทเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการแปลคำที่มีความหมายหลายนัย ซึ่งผลวิจัยนี้ได้แสดงให้เห็นประเภทของข้อผิดพลาดที่สำคัญในการแปลอังกฤษเป็นไทยและอาจนำไปปรับปรุงเนื้อหาของรายวิชาเพื่อออกแบบเนื้อหาและแบบฝึกหัดที่จะช่วยให้บัณฑิตสามารถแยกแยะประเภทของคำและเลือกคำที่เหมาะสมโดยไม่ใช้การแปลแบบหนึ่งคำหนึ่งความหมาย ซึ่งอาจจะช่วยลดข้อผิดพลาดและส่งเสริมให้ผู้เรียนตระหนักถึงข้อผิดพลาดได้มากขึ้น

ข้อจำกัด/ข้อเสนอแนะงานวิจัยในอนาคต

1. คำที่เลือกมาทำแบบทดสอบมีเพียงคำเดียว ซึ่งอาจจะทำให้ขาดความหลากหลายของบริบท ในอนาคตอาจเพิ่มคำที่มีความหมายหลายนัยในแบบทดสอบให้มากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ผลการวิจัยน่าเชื่อถือมากขึ้นได้
2. ในอนาคตอาจมีการทำวิจัยที่ต่อเนื่องโดยศึกษาข้อผิดพลาดการแปลคำที่มีความหมายหลายนัยในบริบทที่หลากหลายขึ้น เช่น การแปลคำที่มีความหมายหลายนัยโดยใช้เครื่องมือในการแปล หรือการวิเคราะห์การแปลโดยใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI)

รายการอ้างอิง

- ธัญญรัตน์ ปาณะกุล. (2562ก). การวิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการแปลของผู้สอบคัดเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการแปล ภาษาอังกฤษ-ไทย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. *วารสารรามคำแหง ฉบับมนุษยศาสตร์*, 38(2), 39–56.
- _____. (2562ข). นักแปลกับปัญหาการแปลข้ามวัฒนธรรม. *วารสารมนุษยศาสตร์ ฉบับบัณฑิตศึกษา*, 9(1), 60–71.
- พรชัย พรวิริยะกิจ และ วรินทร์ แดนดี. (2558). ข้อผิดพลาดในการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล. *วารสารสังคมศาสตร์*, 4(2).
- พิชญภา สิริเดชกุล, อสิริยาภรณ์ ทองทับ, ดวงพร ทองน้อย, และรุจิรัตน์ ชัยแสง. (2565). ข้อผิดพลาดในการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยของนิสิตเอกภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยนเรศวร. *ภาษาปริทัศน์*, 37, 23–40.
<https://so07.tci-thaijo.org/index.php/PasaaParitat/article/view/2037/1329>
- ภัทรา ปินทะแพทย์. (2565). ปัญหาการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย กรณีศึกษานิสิตสาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ. *วารสารวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร*, 6(1), 208–229.
- ฤทัย พานิช. (2565). การวิเคราะห์ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการแปลของนักศึกษา สาขาวิชาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง. *วารสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 19(1), 38–59.

- วโรทัย สิริเศรณี และ นิรชา ชมภูราชภูร์. (2564). ข้อผิดพลาดในการแปลของนักศึกษาเอกภาษาอังกฤษชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยนครพนม. *วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น*, 7(3), 34–45.
- สุดฤทัย อรุณศิริโรจน์. (2559). การวิเคราะห์ข้อผิดพลาดโดยใช้ทฤษฎีไวยากรณ์ระบบและหน้าที่: กรณีศึกษา นักเรียนไทยที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ. *มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์*, 33(3), 18–38.
- สุพรรณิ อาศัยราช, ทศนีย์ จันตียะ, และจิราภรณ์ กาแก้ว. (2560). ปัญหาและกลวิธีการแปลบทความทาง การศึกษาจากภาษาอังกฤษเป็นไทยของนิสิตสาขาภาษาอังกฤษศึกษา. *วารสารศาสตร์การศึกษาและการ พัฒนามนุษย์*, 1(1), 71–85. <https://kuojs.lib.ku.ac.th/index.php/jehds/article/view/883/91>
- อัจฉรินทร์ จิตต์ปรารพ. (2565). การวิเคราะห์การแปลโฆษณาภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษของนักศึกษาวิชาเอก ภาษาอังกฤษธุรกิจ. *วารสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์*, 19(1), 100–113. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jhnu/article/view/240928/173348>
- American Translators Association. (2022). *Explanations of errors categories*. <https://www.atanet.org/certification/how-the-exam-is-graded/error-categories/?fbclid=IwAR2qKunZbO7gCfpPcR2v-hb42THNWalk9DUBnloDX-7cxkPW7OKl3Afl6Mc>.
- Arsyi, S. (2019). An analysis of translation errors made by the 6th semester of English education program of English department UNNES [Under Graduates thesis, Universitas Negeri Semarang]. UNNES. <https://lib.unnes.ac.id/id/eprint/34229>
- Aryati, R. (2016). Translation strategies of polysemy words in English-Indonesia divergent novel [Bachelor's thesis, Syarif Hidayatullah State Islamic University]. UIN Syarif Hidayatullah Institutional Repository. <https://repository.uinjkt.ac.id/dspace/handle/123456789/36425>
- Carpuat, M., & Wu, D. (2007). Improving statistical machine translation using word sense disambiguation. *Proceedings of the 2007 Joint Conference on Empirical Methods in Natural Language Processing and Computational Natural Language Learning (EMNLP-CoNLL)* (pp. 61–72). Prague, Czech Republic. Association for Computational Linguistics.
- Cúc, P. Thi K. (2018). An analysis of translation error: A case study of Vietnamese EFL students. *International Journal of English Linguistics*, 8(1), 22–28. <https://doi.org/10.5539/ijel.v8n1p22>
- Dodigovic, M., Ma, C., & Jing, S. (2017). Lexical transfer in the writing of Chinese learners of English. *TESOL International Journal*, 12(1), 75–90.

- Duklim, B. (2022). Translation errors made by Thai university students: A study on types and causes. *rEFLections*, 29(2), 344–360. <https://doi.org/10.61508/refl.v29i2.259858>
- Koby, G. (2015). The ATA flowchart and framework as a differentiated error-marking scale in translation teaching. In Y. Cui & W. Zhao (Eds.), *Handbook of Research on Teaching Methods in Language Translation and Interpretation* (pp. 220–253). IGI Global.
- Koman, H. N. N., Hartono, R., & Yuliasri, I. (2019). Translation errors in students' Indonesian-English translation practice. *English Education Journal*, 9(2), 206–218. <https://doi.org/10.15294/eej.v9i2.29372>
- Koutsoudas, A., & Korfhage, R. (1956). Mechanical translation and the problem of multiple meaning. *Mechanical Translation*, 3(2), 46–51.
- Kurniawan, M., (2018). The analysis of interlingual and intralingual interference in children's literature translation project. *Celt: A Journal of Culture, English Language Teaching & Literature*, 18(2), 229–244.
- Larson, M. L. (1984). *Meaning-Based Translation: A Guide to Cross-Language Equivalence*. University Press of America.
- Li, H. (2022). Representational development of polysemous words in bilingual mental lexicon: Socio-cognitive perspectives. *Open Journal of Modern Linguistics*, 12(3). <https://doi.org/10.4236/ojml.2022.123020>
- Narulita, S. (2016). Error analysis on student's narrative text in translation class of English department of Kutai Kartanegara University. *Jurnal Intelegensia*, 1(1), 13–29.
- Navigli, R. (2009). Word sense disambiguation: A survey. *ACM Computing Surveys*, 41(2), 1–69.
- Pethö, G. (2001). What is polysemy?—A survey of current research and results. In *Pragmatics and the Flexibility of Word Meaning*, (pp. 177–224). Brill. https://doi.org/10.1163/9780585474267_011
- Phuc, N., & Diep, T. (2018). Strategies used by English interpretation and translation-majored seniors to solve linguistic difficulties in English-Vietnamese advertising translation. *Can Tho University Journal of Science*, 54(5), 23–29.
- Putri, T. A. (2019). An analysis of types and causes of translation errors. *Etnolinguist*, 3(2), 93–103. <https://doi.org/10.20473/etno.v3i2.15028>

- Schäffner, C. (2004). Metaphor and translation: Some implications of a cognitive approach. *Journal of Pragmatics*, 36(7), 1253–1269.
- Soltani, F., Nemati, A., & Yamini, M. (2020). An analysis of translation errors in 5 literary genres based on American Translation Association (ATA) framework. *Cogent Arts & Humanities*, 7(1). <https://doi.org/10.1080/23311983.2020.1799732>
- Wongranu, P. (2017). Errors in translation made by English major students: A study on types and causes. *Kasetsart Journal of Social Sciences*, 38(2), 117–122. <https://doi.org/10.1016/j.kjss.2016.11.003>